

حل تمرین درس ۲۲ (کتاب نحو مقدماتی)

پرسش و تمرین

۱. میان حرف و فعل چند فرق وجود دارد؟ بنویسید.
۲. حروف ذیل را با ذکر یک مثال برای هر کدام توضیح دهید:
 - حروف مختص فعل: لم - لما
 - حروف مشترک میان اسم و فعل: حتی (ناصب و فعل حرف جر)
 - حروف عامل
۳. کلمات ذیل را با ذکر یک مثال توضیح دهید:
 - استعانت: کتبتُ بالقلم
 - ابتداء غایت: سافرتُ من المکة
 - استعلاء حقیقی: جلس على الكرسي
 - استعلاء مجازی: فضّلنا بعضهم على بعض
 - ظرفیت مجازی: و لكم فى القصاص حياة
 - اختصاص: الجنة للمتقين
 - انتهاء غایت: سلامٌ هى حتى مطلع الفجر
 - تعدیه: ذَهَبَ بزید
۴. حروف ناصب اسم چه تعدادی هستند؟ نام ببرید.
 - واو معیت / حروف ندا / الا استثنا
۵. حروف ناصب فعل چه تعدادی هستند؟ نام ببرید.
 - ان - لن - کی - اذن - حتى - لـ
۶. فرق «ان» با سایر حروف جازم چیست؟
 - دو فعل را جزم می دهد.
۷. حروف عامل چه تعدادی هستند؟
۸. نام و معنای و عمل حرفی که با خط مشخص شده اند را بنویسید:

(۱) يا على! كُلُّ عَيْنٍ باكيةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا ثَلَاثَ أَعْيُنٍ : عَيْنُ سَهْرَتٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَعَيْنُ غَضَّتْ عَنْ مَحَارِمِ اللَّهِ وَعَيْنُ فَاصَتْ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ.

 - يا: حرف ندا
 - على: منادا مبنى بر ضم
 - كُلُّ: مبتدا

- عَيْنٍ: م. اليه
- باكيَّة: خبر
- يَوْمَ: مفعول فيه
- الْقِيَامَةِ: م. اليه
- إِلَّا: حرف استثنا
- ثَلَاثَ: مستثنى
- أَعْيُنٍ: م. اليه
- عَيْنٌ: خبر برای مبتدای محذوف
- سَهَرَتْ: وصفیه
- فِي: ظرفیت حقیقی
- سَبِيلٍ: ج و م
- اللَّهُ: م. اليه
- عَيْنٌ: معطوف
- غَضَّتْ: جمله وصفیه، فاعل: هی مستتر
- عَنْ: مجاوزه حقیقی
- مَحَارِمٍ: ج و م
- اللَّهُ: م. اليه
- عَيْنٌ: معطوف
- فَاصَتْ: جمله وصفیه
- مِنْ حَشِيَّةٍ: ج و م
- اللَّهُ: م. اليه
- (۲) لِلْمُؤْمِنِ اثْنَانِ وَسَبْعُونَ سِتْرًا فَإِذَا أَدْنَبَ ذَنْبًا انْتَهَكَ عَنْهُ سِتْرٌ فَإِنْ تَابَ رَدَّهُ اللَّهُ إِلَيْهِ.
- لِلْمُؤْمِنِ: خبر مقدم (شبه جمله)
- اثْنَانِ: مبتدای موخر، مرفوع با الف
- سَبْعُونَ: معطوف
- سِتْرًا: تمییز
- فَإِذَا: حرف عطف
- فَإِذَا: شرط
- أَدْنَبَ: فعل و فاعل: هو مستتر

موسسه تخصصی زبان نهمیندرس طلبه

- دَنْبًا: م. به
- اَنْتَهَكَ: فعل (ريشه: تهك)
- عَنْهُ: ج و م
- سَنَرٌ: فاعل
- فَإِنْ: حرف شرط
- تَابَ: فعل شرط، محلاً مجزوم (چون ماضی است).
- رَدَّهُ: فعل، جواب شرط
- رَدَّهُ: م. اليه
- اللَّهُ: فاعل
- إِلَيْهِ: ج و م
- (۳) رَبِّ مَفْتُونٍ بِحُسْنِ الْقَوْلِ فِيهِ.

• رَبِّ مَفْتُونٍ: خبر مقدم

• رَبِّ: حرف جر

• مَفْتُونٍ: ج و م

• بِحُسْنِ الْقَوْلِ: مبتدای موخر

• بِحُسْنِ: زائد

• بِحُسْنِ: ج و م

• الْقَوْلِ: م. اليه

• فِيهِ: ج و م

(۴) اَلْسَخِيُّ يَأْكُلُ مِنْ طَعَامِ النَّاسِ لِيَأْكُلُوا مِنْ طَعَامِهِ وَ الْبَخِيلُ لَا يَأْكُلُ مِنْ طَعَامِ النَّاسِ لِيَأْكُلُوا مِنْ طَعَامِهِ.

• اَلْسَخِيُّ: مبتدا

• يَأْكُلُ: خبر

• مِنْ طَعَامِ: ج و م

• النَّاسِ: م. اليه

• لِيَأْكُلُوا: فعل مضارع با حذف نون

• لِيَأْكُلُوا: فاعل

• مِنْ طَعَامِهِ: ج و م

• طَعَامِهِ: م. اليه

- وَ: عطف
- الْبُخِيلُ: مبتدا، معطوف
- لَا يَأْكُلُ: فعل منفي
- مِنْ طَعَامٍ: ج و م
- النَّاسِ: م. اليه
- لِئَلَّا: لِ + أَنْ + لا، لِ: ج و م- أَنْ + لا: مضارع منصوب مجرور
- مِنْ طَعَامِهِ: ج و م
- مِنْ طَعَامِهِ: م. اليه

۹. ترجمه و ترکیب کنید:

(۱) وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ.

- وَلَا يَخْشَوْنَ: فعل
- يَخْشَوْنَ: فاعل
- أَحَدًا: م. به
- اللَّهُ: مستثنى

و نمی ترسند از کسی مگر خدا.

(۲) إِنَّ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةَ عَدْوَانِ مُتَّفَاوَتَانِ وَ سَبِيلَانِ مُخْتَلِفَانِ.

- الدُّنْيَا: اسمِ إِنَّ و منصوب
- الْآخِرَةَ: عطف
- عَدْوَانِ: خبر و مرفوع با الف
- مُتَّفَاوَتَانِ: صفت
- سَبِيلَانِ: عطف به خبر
- مُخْتَلِفَانِ: صفت